

МАТЕРІАЛИ
ДВАДЦЯТОЇ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ

АКТУАЛЬНІ
ДОСЛІДЖЕННЯ
В СОЦІАЛЬНІЙ СФЕРІ

Одеса
17 листопада 2022 року

Україна Польща Литва Румунія
Чехія Хорватія Португалія
Німеччина Швейцарія

Ukraine Poland Lithuania Romania Czech
Croatia Portugal Germany Switzerland

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Одеська політехніка»
Навчально-науковий інститут гуманітарних наук
Кафедра психології та соціальної роботи

Співорганізатори:

Гуманітарно-економічна академія в Лодзі (Польща)
Литовський університет наук про здоров'я (Литва)
Університет Сучави (Румунія)
Західно-чеський університет (Чехія)
Південно-Українське відділення Соціологічної асоціації України
Головне управління праці та соціального захисту населення
Одеської обласної державної адміністрації
Громадська організація «Асоціація професійних Консультантів і
Супервізорів»

**МАТЕРІАЛИ
ДВАДЦЯТОЇ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«АКТУАЛЬНІ ДОСЛІДЖЕННЯ В СОЦІАЛЬНІЙ
СФЕРІ»**

17 ЛИСТОПАДА 2022 РОКУ

Одеса
2022

УДК 316.472+159.923](058)
А43

Редакційна колегія:

Головний редактор: Корнешук В. В., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри психології та соціальної роботи Національного університету «Одеська політехніка»

Члени редакційної колегії:

Алмонайтене Юнона Сильвія, доктор соціальних наук, доцент кафедри психології здоров'я Литовського університету наук про здоров'я (Каунас, Литва)

Ширвінскене Гедре, доктор соціальних наук, доцент, завідувач кафедри психології здоров'я Литовського університету наук про здоров'я (Каунас, Литва)

Климанська Л. Д., доктор політичних наук, професор кафедри соціології та соціальної роботи Національного університету «Львівська політехніка»

Колот С. О., кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології та соціальної роботи Національного університету «Одеська політехніка»

Пивоварчик І. М., кандидат психологічних наук, доцент, завідувач кафедри методики викладання та змісту освіти КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради»

Пупцев А. Є., кандидат педагогічних наук, доцент, професор Департаменту гуманітарних наук і мистецтв Європейського гуманітарного університету (Вільнюс, Литва)

Романовська Л. І., доктор педагогічних наук, професор кафедри соціальної роботи і соціальної педагогіки Хмельницького національного університету

Тодорцева Ю. В., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри психології та соціальної роботи Національного університету «Одеська політехніка»

Федірчик Т. Д., доктор педагогічних наук, професор, декан факультету педагогіки, психології та соціальної роботи Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

Рецензенти:

Кравченко О. О., доктор педагогічних наук, професор, декан факультету соціальної та психологічної освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини

Онищук В. М., доктор соціологічних наук, професор, завідувач кафедри соціології Одеського національного університету ім. І. І. Мечникова

А43 Актуальні дослідження в соціальній сфері : матеріали двадцятої міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, 17 листопада 2022 р.) / гол. ред. В. В. Корнешук. – Одеса: ФОП Бондаренко М. О., 2022. – 180 с.

У збірнику опубліковані матеріали українських та зарубіжних авторів, які висвітлюють проблеми психології, соціальної роботи, кадрового менеджменту та професійної підготовки фахівців.

УДК 316.472+159.923](058)

© Національний університет «Одеська політехніка»,
кафедра психології та соціальної роботи, 2022 р.

1

2

3

4

5

6

7

ПРОБЛЕМНЕ ПОЛЕ СУЧАСНИХ СОЦІАЛЬНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Синякова В. Б. (<i>Київ, Україна</i>)	16
Дослідження особливостей функціонування тимчасових форм життєвлаштування українських підлітків, які позбавлені батьківського піклування в Швейцарії	
Домброван Т. І. (<i>Халле-Виттенберг, Німеччина</i>)	18
Соціальна та академічна підтримка українських студентів і науковців у Німеччині	
Зубченко О. С. (<i>Запоріжжя, Україна</i>)	19
Дисфункційність інституту освіти на тимчасово окупованих територіях України	
Хозраткулова І. А. (<i>Миколаїв, Україна</i>)	21
Проблема цінності професійного саморозвитку педагога під час військових подій в Україні	
Кернас А. В., Архіреєва Я. С. (<i>Одеса, Україна</i>)	25
Проблема віктимблеймінгу в сучасному суспільстві	
Харитинський А. А. (<i>Київ, Україна</i>)	27
Проблема суб'єктивного благополуччя особистості в сучасній психології	
Семенкова А. М., Штень О. В. (<i>Одеса, Україна</i>)	29
Конфліктні форми поведінки особистості в теорії К. Лоренца	
Бахчеван В. Д., Семенкова А. М. (<i>Одеса, Україна</i>)	31
Проблема жіночого безробіття у контексті гендерного аспекту зайнятості населення	
Кислюк Ж. М. (<i>Тернопіль, Україна</i>)	33
Уявлення про особистісну зрілість в історичному ракурсі	
Запорожцев Є. Г. (<i>Одеса, Україна</i>)	35
Дослідження дитячо-батьківських стосунків у неповних сім'ях	
Кісла Г. О. (<i>Київ, Україна</i>)	38
Навчання і трудова зайнятість сучасних студентів. Проблема можливостей	
Норенко І. Ю. (<i>Дніпро, Україна</i>)	41
Комунікації та послідовність у наданні інформації	
Колот С. О., Бутук Ю. Г., Христич А. Л.	43
(<i>Одеса, Україна – Женева, Швейцарія</i>), Особливості прояву смисложиттєвих орієнтацій працівників в умовах воєнного стану	

2. КАДРОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ І СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ УПРАВЛІННЯ

Корнешук В. В. (<i>Одеса, Україна</i>)	46
Добір персоналу соціономічної сфери на засадах професійної надійності	
Пивоварчик І. М. (<i>Одеса, Україна</i>)	48
Технологія планування саморозвитку менеджера освіти	
Макаренко І. Є. (<i>Кривий Ріг, Україна</i>)	52
Реалізація лідерських компетенцій менеджера в освіті щодо ефективного управління змінами	
Гассаб О. В. (<i>Київ, Україна</i>)	54
Корпоративна культура як інструмент мотивації персоналу	
Глушкова Н. М. (<i>Одеса, Україна</i>)	56
Гендерні особливості управління трудовим колективом	

3. СОЦІАЛЬНА ДОПОМОГА ТА ПРОБЛЕМИ ПСИХОЛОГІЧНОГО КОНСУЛЬТУВАННЯ

Кравченко О. О. (<i>Умань, Україна</i>)	59
Ресурсний центр підтримки внутрішньо-переміщених осіб: з досвіду закладу вищої освіти	
Левченко Н. В., Коляда Н. М. (<i>Умань, Україна</i>)	61
Волонтерська діяльність громадської організації: практичний аспект	
Кожокар К. С., Азаркіна О. В. (<i>Одеса, Україна</i>)	63
Психологічний стан жінок – дружин військовослужбовців	
Тодорцева Ю. В., Тодорцев-Хлача К.	66
(<i>Одеса, Україна – Загреб, Хорватія</i>)	
Бібліотерапія в умовах війни	
Кернас А. В., Бурсай К. А. (<i>Одеса, Україна</i>)	68
Теоретичні аспекти використання «АСТ» в психологічному консультуванні	
Григор'єва С. В. (<i>Одеса, Україна</i>)	71
Дісоціативні захисти в період війни, їх вплив на людину і суспільство. Шляхи відновлення	

4. СУЧАСНА ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

Демиденко Т. М. (<i>Черкаси, Україна</i>)	74
Методи в соціальній реабілітації дітей з інвалідністю	
Коломієць О. Г. (<i>Черкаси, Україна</i>)	76
Форми та методи соціальної роботи з людьми похилого віку під час військового стану	

Чернявська С. Ю. (<i>Черкаси, Україна</i>)	78
Соціальна реабілітація підлітків, що постраждали від кібергрумінгу	
Чебанова В. О., Волошенко М. О. (<i>Одеса, Україна</i>)	80
Кризовий центр як зовнішній ресурс клієнтів соціальної роботи	
Нечипорук Л. І. (<i>Рівне, Україна</i>)	82
Резилієнс-підхід в соціальній роботі в умовах надзвичайних ситуацій	
Ізотова М. С., Семенкова А. М. (<i>Одеса, Україна</i>)	84
Напрями профілактики соціального сирітства в Україні	
Кирилюк Г. В. (<i>Суми, Україна</i>)	86
Соціальна робота у повоєнні роки: інтеріоризація реалізованих практик	
Савченко А. Ю., Оксенюк О. В. (<i>Рівне, Україна</i>)	88
Технологічні аспекти соціальної роботи з молоддю	
Бутиліна О. В., Євдокимова І. А. (<i>Харків, Україна</i>)	90
Організації соціальної сфери під час війни	

5. СОЦІАЛЬНА ПОЛІТИКА ТА ПРАВА ЛЮДИНИ

Родрігес Рон А. (<i>Брага, Португалія</i>)	93
Теорема Коуза і здорове навколишнє середовище як право людини: критична перспектива	
Чернета С. Ю., Майборода В. М. (<i>Луцьк, Україна</i>)	95
Місцеві соціальні програми Луцької територіальної громади в системі соціального захисту населення	

6. СОЦІАЛЬНА ПЕДАГОГІКА

Черушева Г. Б., Пархоменко В. В. (<i>Київ, Україна</i>)	99
Принцип людиноцентризму як основа гуманізації освіти	
Мельничук В. О. (<i>Київ, Україна</i>)	101
Булінг як явище в освітньому середовищі	
Підвисоцька І. І. (<i>Чернівці, Україна</i>)	104
Насильство у шкільному середовищі: сутність, характеристики, профілактика	
Білий А. Р. (<i>Одеса, Україна</i>)	106
Основні концепції використання комп'ютерних ігор у навчанні	
Діда Г. А. (<i>Тернопіль, Україна</i>)	108
Теоретико-методологічні засади творчого саморозвитку особистості	
Шуляка-Владика Л. В. (<i>Острог, Україна</i>)	110
Вплив медіа-реклами на формування ціннісних орієнтацій студентської молоді	
Дереш В. С. (<i>Херсон, Україна</i>)	112
Соціально-педагогічна профілактика розладів харчової поведінки дівчат-підлітків	

7. ПРОБЛЕМИ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

- Равлюк Т. А.** (*Чернівці, Україна*) 115
Застосування інтерактивних методів навчання у процесі вивчення майбутніми соціальними працівниками курсу «Конфліктологія»
- Корх М. В.** (*Одеса, Україна*) 117
Творчі завдання з нарисної геометрії як засіб формування узагальненої орієнтовної основи навчання інженерно-графічної діяльності
- Нікон Н. О.** (*Одеса, Україна*) 120
Значення навчальної дисципліни «Соціальна статистика» в підготовці фахівців із соціальної роботи
- Аксьонова О. М., Горліченко М. Г.** (*Одеса, Україна*) 122
Методичне супроводження математичних дисциплін у контексті STEM-освіти
- Шевченко Т. С.** (*Суми, Україна*) 124
Підготовка майбутніх фахівців соціальної сфери до використання мультимедійних ігрових технологій
- Конєва Т. М.** (*Полтава, Україна*) 127
Генерування здоров'язбережувальної компетентності на інтегрованих заняттях
- Гончарова Н. О.** (*Полтава, Україна*) 132
Особистісна і професійна готовність психолога до проведення психологічної експертизи
- Дроздова І. П.** (*Харків, Україна*) 135
Загальні проблеми застосування інформаційно-комунікаційних технологій у навчальному процесі вищої школи
- Котляр Л. І., Архіреєва Я. С.** (*Одеса, Україна*) 137
Проблема академічної доброчесності у вищих навчальних закладах України
- Лазарева А. О.** (*Одеса, Україна*) 139
«Макдольдизація» соціальної роботи в Україні та її вплив на підготовку соціальних працівників в рамках ОК «Соціальна робота в громаді»
- Романовська Л. І., Новак М. В.** (*Хмельницький, Україна*) 142
Заклад вищої освіти як чинник розвитку стресостійкості майбутніх фахівців соціальної сфери
- Пащенко В. В.** (*Дніпро, Україна*) 144
Професійно важливі якості майбутнього психолога в процесі створення командно-цільової мотивації для нових членів професійної групи
- Нємцева Н. С., Нємцев Е. М.** (*Покровськ, Україна*) 146
Принципи розвитку педагогічної творчості учителя початкових класів

Ткаченко С. В. (<i>Одеса, Україна</i>)	149
Про доцільність викладання навчальної дисципліни «Порівняльна психологія» для студентів- психологів	
Лисенко О. М. (<i>Одеса, Україна</i>)	151
Освіта як чинник формування людського капіталу	
Шинкаренко Л. В., Шинкаренко В. М. (<i>Одеса, Україна</i>)	153
Особливості практичної складової у підготовці фахівців сфери обслуговування	
Слободянюк О. Р. (<i>Одеса, Україна</i>)	155
Особливості формування екологічної культури студентів	
Краснянська Н. Д. (<i>Одеса, Україна</i>)	157
Значення екологічної освіти у формуванні екологічної культури студентів	
Гузенко В. А. (<i>Одеса, Україна</i>)	159
Підготовка фахівців до соціальної роботи у сфері психічного здоров'я: виклики війни та післявоєнного стану	
Джежик О. В. (<i>Одеса, Україна</i>)	162
Формування фахових компетентностей під час вивчення освітньої компоненти «Професійне спілкування у соціальній роботі»	
Боделан М. В. (<i>Одеса, Україна</i>)	163
Особливості викладання освітнього компонента «Соціальна педагогіка» для майбутніх фахівців із соціальної роботи	
ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ	166
LIST OF AUTHORS	173

Ministry of education and Science of Ukraine
Odessa Polytechnic National University
Educational Scientific Institute of Humanities
Department of Psychology and Social Work

Co-organizers:

International Academy of Social Work
University of Humanitarian and Economic in Lodz (Poland)
Lithuanian University of Health Sciences (Lithuania)
University of Suceava (Romania)
West Czech University (Czech Republic)
South-Ukrainian Sociological Association of Ukraine
Odessa Regional State Administration
Department of Labour and Social Welfare

**MATERIALS
OF THE TWENTIETH INTERNATIONAL
SCIENTIFIC PRACTICAL CONFERENCE
«CONTEMPORARY RESEARCH
IN THE SOCIAL SPHERE»**

NOVEMBER 17th, 2022

ODESSA
2022

Contents**1. PROBLEMATIC FIELD OF CONTEMPORARY SOCIAL STUDIES**

Syniakova V. (<i>Kyiv, Ukraine</i>)	16
Study of the peculiarities of functioning of temporary forms of living arrangement of Ukrainian teenagers deprived of parental care in Switzerland	
Dombrovan T. (<i>Halle-Wittenberg, Germany</i>)	18
Social and academic support for Ukrainian students and scientists in Germany	
Zubchenko O. (<i>Zaporizhia, Ukraine</i>)	19
Dysfunction of the education institute in the temporary occupied territories of Ukraine	
Khozratkulova I. (<i>Mykolaiv, Ukraine</i>)	21
The problem of the value of teacher's professional self-development during military events in Ukraine	
Kernas A., Arkhireeva Y. (<i>Odessa, Ukraine</i>)	25
The problem of victimblaming in modern society	
Kharytynskyi A. (<i>Kyiv, Ukraine</i>)	27
The problem of subjective personal well-being in modern psychology	
Semenkova A., Shten O. (<i>Odessa, Ukraine</i>)	29
Conflict forms of personality behavior in the theory of K. Lorenz	
Bakhchevan V., Semenkova A. (<i>Odessa, Ukraine</i>)	31
The problems of female unemployment in the context of the gender aspect of population employment	
Kyslyuk Z. (<i>Ternopil, Ukraine</i>)	33
Idea of personal maturity in a historical perspective	
Zaporozhtsev E. (<i>Odessa, Ukraine</i>)	35
Study of child-parent relations in incomplete families	
Kisla G. (<i>Kyiv, Ukraine</i>)	38
Education and employment of modern students. The problem of opportunities	
Norenko I. (<i>Dnipro, Ukraine</i>)	41
Communications and consistency in providing information	
Kolot S., Butuk Y., Khristich A.	43
(<i>Odessa, Ukraine - Geneva, Switzerland</i>)	
Features of the manifestation of meaningful orientation of employees under the conditions of the martial state	

2. STAFF MANAGEMENT AND MODERN MANAGEMENT TECHNOLOGIES

- Korneshchuk V.** (*Odessa, Ukraine*) 46
Selection of staff in the socio-economic sphere on the basis professional reliability
- Pyvovarchyk I.** (*Odessa, Ukraine*) 48
Technology of planning the self-development of the education manager
- Makarenko I.** (*Kryvyi Rih, Ukraine*) 52
Implementation of leadership competences of a manager in education regarding effective change management
- Gassab O.** (*Kyiv, Ukraine*) 54
Corporate culture as a way of staff motivation
- Glushkova N.** (*Odessa, Ukraine*) 56
Gender characteristics of workforce management

3. SOCIAL CARE AND COUNSELING ISSUES

- Kravchenko O.** (*Uman, Ukraine*) 59
Resource center for support of internally displaced persons: from the experience of a higher education institution
- Levchenko N., Koliada N.** (*Uman, Ukraine*) 61
Volunteer activity of a public organization: a practical aspect
- Kozhokar K., Azarkina O.** (*Odessa, Ukraine*) 63
Psychological state of women – wives of military servants
- Todortseva Y., Todortsev-Hlacha Katerina** (*Odessa, Ukraine - Zagreb, Croatia*) 66
Bibliotherapy in the conditions of war
- Kernas A., Bursai K.** (*Odessa, Ukraine*) 68
Theoretical aspects of using «AST» in psychological counseling
- Grygorieva S.** (*Odessa, Ukraine*) 71
Dissociative defenses in the period of war, their impact on persons and society. Ways of recovery

4. CONTEMPORARY THEORY AND PRACTICE OF SOCIAL WORK

- Demydenko T.** (*Cherkassy, Ukraine*) 74
Methods of social rehabilitation of children with disabilities
- Kolomiets O.** (*Cherkassy, Ukraine*) 76
Forms and methods of social work with elderly people during martial status
- Cherniavska S.** (*Cherkasy, Ukraine*) 78
Social rehabilitation of teenagers victims of cybergrooming

Chebanova V., Voloshenko M. (<i>Odessa, Ukraine</i>)	80
Crisis center as an external resource for clients of social work	
Nechiporuk L. (<i>Rivne, Ukraine</i>)	82
Resilience approach in social work under emergency situations	
Izotova M., Semenkova A. (<i>Odessa, Ukraine</i>)	84
Directions of prevention of social orphanhood in Ukraine	
Kyryliuk H. (<i>Sumy, Ukraine</i>)	86
Social work in the post-war years: the interiorization of implemented practices	
Savchenko A., Okseniuk O. (<i>Rivne, Ukraine</i>)	88
Tehnological aspects of social work with young people	
Butylina O., Yevdokymova I. (<i>Kharkiv, Ukraine</i>)	90
Social sphere organizations during the war	

5. SOCIAL POLICY AND HUMAN RIGHTS

Rodriguez Ron A. (<i>Braga, Portugal</i>)	93
The Coase theorem and the healthy environment as a human right: a critical perspective	
Cherneta S., Maiboroda V. (<i>Lutsk, Ukraine</i>)	95
Local social programs of the Lutsk territorial community in the system of social protection of the population	

6. SOCIAL PEDAGOGICS

Cherusheva G., Parkhomenko V. (<i>Kyiv, Ukraine</i>)	99
The principle of peoplecentrism as the basis of humanization of education	
Melnychuk V. (<i>Kyiv, Ukraine</i>)	101
Bullying as a phenomenon in the educational environment	
Pidvysotska I. (<i>Chernivtsi, Ukraine</i>)	104
Violence in the school environment: essence, characteristics, prevention	
Bilyi A. (<i>Odessa, Ukraine</i>)	106
The basis of the concept of using computer games in learning	
Didia H. (<i>Ternopil, Ukraine</i>)	108
Theoretical and methodological basis of creative personality development	
Shuliaka-Vladyka L. (<i>Ostroh, Ukraine</i>)	110
The influence of media advertisement on the formation of value orientations of youth students	
Deresh V. (<i>Kherson, Ukraine</i>)	112
Social and pedagogical prevention of eating disorders in adolescent girls	

7. THE PROBLEMS OF TRAINING SPECIALISTS AT THE UNIVERSITY

- Ravliuk T.** (*Chernivtsi, Ukraine*) 115
Application of interactive learning methods in the studying process by future social workers of the «Conflictology» course
- Korh M.** (*Odessa, Ukraine*) 117
Creative tasks on Descriptive Geometry as a means of generalized indicative basis forming for studying of engineering
- Nikon N.** (*Odessa, Ukraine*) 120
Significance of the educational discipline «Social statistics» in the training of specialists in social work
- Aksenova O., Gorlichenko M.** (*Odessa, Ukraine*) 122
Methodological support of mathematical disciplines in the context of STEM-education
- Shevchenko T.** (*Sumy, Ukraine*) 124
Training of future specialists in the social sphere to using multimedia game technologies
- Konieva T.** (*Poltava, Ukraine*) 127
Generation of health-conservation competence at integrated classes
- Goncharova N.** (*Poltava, Ukraine*) 132
Personal and professional training of psychologist to realization of psychological examination
- Drozdova I.** (*Kharkiv, Ukraine*) 135
General problems of the application of information and communication technologies in the educational process of a higher school
- Kotlyar L., Arkhireeva Y.** (*Odessa, Ukraine*) 137
The problem of academic integrity in higher educational institutions of Ukraine
- Lazareva A.** (*Odessa, Ukraine*) 139
«Macdoldization» of social work in Ukraine and its impact on the training of social workers within the framework of the EK «Social work in the community»
- Romanovska L., Novak M.** (*Khmelnitskyi, Ukraine*) 142
Higher education institution as a factor in the development of stress resistance of future specialists in the social sphere
- Pashchenko V.** (*Dnipro, Ukraine*) 144
Professionally important qualities of the future psychologist in the process of creating team-targeted motivation for new members of the professional group
- Niemyseva N., Niemysev E.** (*Pokrovsk, Ukraine*) 146
Principles of pedagogical creativity development for primary school teachers

Tkachenko S. (<i>Odessa, Ukraine</i>)	149
Reasonable aspects of teaching the educational discipline «Comparative psychology» for psychological students	
Lysenko O. (<i>Odessa, Ukraine</i>)	151
Education as a factor in the formation of human capital	
Shynkarenko L., Shynkarenko V. (<i>Odesa, Ukraine</i>)	153
Features of practical warehouse in the training of service specialists	
Slobodianiuk O. (<i>Odessa, Ukraine</i>)	155
Peculiarities of formation the ecological culture of students	
Krasnyanskaya N. (<i>Odessa, Ukraine</i>)	157
The significance of environmental education in the formation of the environmental culture of students	
Huzenko V. (<i>Odessa, Ukraine</i>)	159
Training of specialists for social work in the field of mental health: challenges of war and post-war conditions	
Dzhezhyk O. (<i>Odessa, Ukraine</i>)	162
Development of professional competences during the study of the educational component «Professional communication in social work»	
Bodelan M. (<i>Odessa, Ukraine</i>)	163
Features of teaching the educational component «Social pedagogics» for the future specialists in social work	
LIST OF AUTHORS	173

Краснянська Н. Д. (Одеса, Україна)

**ЗНАЧЕННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ У ФОРМУВАННІ
ЕКОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ СТУДЕНТІВ**

У тезах розглянуто необхідність екологічної освіти у формуванні екологічної культури студентів.

Krasnyanskaya N. (Odessa, Ukraine)

**THE SIGNIFICANCE OF ENVIRONMENTAL EDUCATION
IN THE FORMATION OF THE ENVIRONMENTAL
CULTURE OF STUDENTS**

Theses consider the necessity of environmental education in the formation of environmental culture of students.

Екологічна освіта – це цілісне культурологічне явище, що включає процеси навчання, формування екологічної культури як складової системи національного і громадського виховання усіх верств населення України, екологізацію навчальних дисциплін та програм, а також впливає на професійну екологічну підготовку через базову екологічну освіту [1, с. 256]. Реалії сьогодення доводять, що стан природного і соціального середовища став похідним від діяльності людини і, отже, цілком безпосередньо залежить відтепер від рівня культури людей і міри їхньої моральності. Екологічна ситуація у світі досить складна і потребує негайних заходів. Для можливості реалізації таких мір необхідним є усвідомлення як студентською молоддю, так і всім суспільством глибини та важливості екологічних проблем.

Екологічна культура – це система органічно взаємопов'язаних елементів природоперетворюючої діяльності людини і її теоретико- моральної оцінки, яка обов'язково враховує соціально-екологічні принципи та вимоги [2, с. 4]. Здебільшого зміст терміну «екологічна культура» розкривають через сукупність найбільш важливих його компонентів: екологічну грамотність; систему уявлень про закони і механізми функціонування економіки; уміння працювати з екологічною інформацією; екологічну свідомість; володіння екологічною мовою; екологічним мисленням; «правилами» екологічної поведінки; риси характеру, що забезпечують грамотні екологічні вчинки тощо. Екологічні знання здобуваються в процесі екологічної освіти, проте екологічна освіта не зводиться тільки до екологічних знань, бо вона повинна сприяти розвитку характеру особистості, її здібностей та вмінь, необхідних для адаптації в умовах ринкової економіки. Особливістю формування екологічної культури студентів є нормативне забезпечення курсів екологічної спрямованості, що передбачає засвоєння сучасних правових джерел, екологічного права, тобто системи юридичних норм, які регулюють взаємодію Людини й Природи. За умов створення нормативних основ правової держави загострилася проблема погіршення і значного псування об'єктів природоохоронного законодавства, а також забруднення окремими токсичними речовинами довкілля господарською діяльністю людини. У зв'язку з цим вивчення нормативних документів з проблем

екології включає такі аспекти: використання природних ресурсів, охорону довкілля, розгляд об'єктів екологічного права, здійснення екологічної експертизи, вивчення питань, пов'язаних з юридичною відповідальністю за екологічне правопорушення. Тому екологічна культура й екологічна відповідальність разом з екологічною освітою і вихованням утворюють основу раціональної взаємодії людини і природи. Як наслідок, екологічна свідомість набуває дієвості, системності, цілісності й багатогранності. Формування екологічної культури майбутніх фахівців ставить такі основні завдання: вивчати природу свого краю; виховувати дбайливе ставлення до природних багатств України; виховувати нетерпиме ставлення до вчинків, які завдають шкоди природі; озброїти майбутніх фахівців знаннями; виробити у них практичні вміння і навички раціонального природокористування; спонукати їх до конкретних дій щодо поліпшення стану довкілля; не допускати негативних впливів на природу в процесі своєї трудової діяльності; формування відповідальності за природу як національну, так і загальнолюдську цінність, основу життя на Землі; формування у майбутніх фахівців усвідомлення того, що людина – частина природи, а історія людського суспільства частина історії природи, що природа є першоосновою існування людини і суспільства.

На сучасному етапі реформування освіти має утвердитися нова позиція стосовно екологічної освіти, як до інструменту соціалізації індивідуума, його адаптації до життя в урбанізованому середовищі в умовах розвитку громадянського, інформаційного суспільства. Такий підхід до розуміння екологічної освіти дає змогу представити її як нову освітню галузь з над предметними функціями, спрямованими на формування ціннісних орієнтацій ставлення до навколишнього середовища: природного і штучного – перетвореного людською діяльністю, та внутрішнього світу самої людини, її здоров'я, духовних і матеріальних потреб. Екологічна освіта повинна отримати статус стратегічної, масштабної, важливої пріоритетної галузі, з розширеним і оновленим змістом, формою та методами навчання.

Екологічна культура ще не стала в Україні пріоритетною. У процесі формування екологічної культури студентської молоді потрібно закласти у свідомість переконання, що все в нашому житті – від економіки до суспільної свідомості, так чи інакше, пов'язано з екологією, з умінням поліпшувати навколишнє середовище.

ЛІТЕРАТУРА // REFERENCES

1. Білявський Г. О. Основи екології / Г. О. Білявський, Р. С. Фурдуй, І. Ю. Костіков. – К.: Либідь, 2004. – 408 с.
2. Ліпич І. І. Екологічна діяльність як складова соціокультурного процесу: автореф. дис. канд. філос. наук: 09.00.03 / І. І. Ліпич. – К., 2008. – 18 с.

Наукове видання

**МАТЕРІАЛИ
ДВАДЦЯТОЇ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«АКТУАЛЬНІ ДОСЛІДЖЕННЯ В СОЦІАЛЬНІЙ СФЕРІ»
м. Одеса, 17 листопада 2022 р.**

Головний редактор В. В. Корнєщук

Підписано до друку 10.05.2022.
Формат 60×90/16. Папір офсетний.
Гарнітура Times New Roman. Друк цифровий. Ум. друк. арк. 10,5.
Наклад 100 прим.

Надруковано у ФОП Бондаренко М.О.
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до державного реєстру видавців ДК № 4684 від 13.02.2014 р.
м. Одеса, вул. В.Арнаутська, 60
т. +38 0482 35 79 76
info@aprel.od.ua

